

Innovatie en onderzoek in verslaving: van cliëntperspectief tot psychofarmaca

Anneke Goudriaan

*Bijzonder hoogleraar werkingsmechanismen en
behandeling van verslaving / GZ-psycholoog*

Anneke.Goudriaan@arkin.nl

Arkin

Amsterdam UMC, Universiteit van Amsterdam

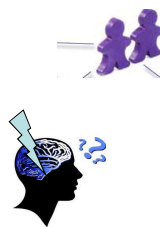
Onderzoek in Nederland in perspectief

- PARC
- AIAR
- NISPA
- IVO
- ZonMw programma's
 - Tabaksontmoediging
 - GGZ
 - Preventie
- NWO
- Trimbos
- Tranzo

Perspectieven op innovatie en onderzoek

- Client perspectief
- Inzicht perspectief
 - Stagering en profilering
 - Hoe werkt het?
- Aanpak perspectief:
 - preventie
 - behandeling
 - maatschappij
- Toepassing:
 - richtlijnen, verspreiding, implementatie

The wise men and the elephant picture: John Godfrey Saxe, 1878, betrekkelijkheid van waarneming uit 1 perspectief

Cliëntperspectief in onderzoek

- GHB-gebruikers in de verslavingszorg:
 - Veel high-care detox
 - Veel uitval na detox fase, in nazorg
- Waar hebben cliënten behoefte aan in zorg na detox fase?
 - Gecontroleerd gebruik ipv helemaal stoppen
 - Meer aandacht voor omgaan met tegenslag (stress, angst, somberheid)
- Hoe behandeling beter te laten aansluiten bij behoeften?
 - Handreiking nav focusgroepen cliënten en naasten, behandelaars
 - Literatuurstudie
 - Pilot van handreiking

Terugvalmanagement bij afhankelijkheid van gamma-hydroxyboterzuur (GHB)

Een studie naar interventies om terugval te voorkomen bij de grootstedelijke populatie van Jellinek

Hogeschool van Utrecht: Master of Advanced Nursing Practice
Eva Asperslag

Begeleider Jellinek: Anneke Goudriaan
Medisch mentor: Jule Nypels
Datum: 24 juni 2016

NISPA

Nijmegen Institute for Scientist-Practitioners in Addiction

Clïënt – Therapeut perspectief

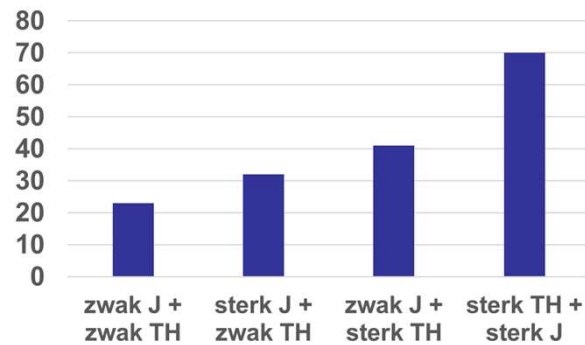

Hoofddoelen:

- *voorspellende waarde, ontwikkeling, perspectief en veranderbaarheid van therapeutische alliantie en behandelmotivatie in relatie met behandeluitkomst*

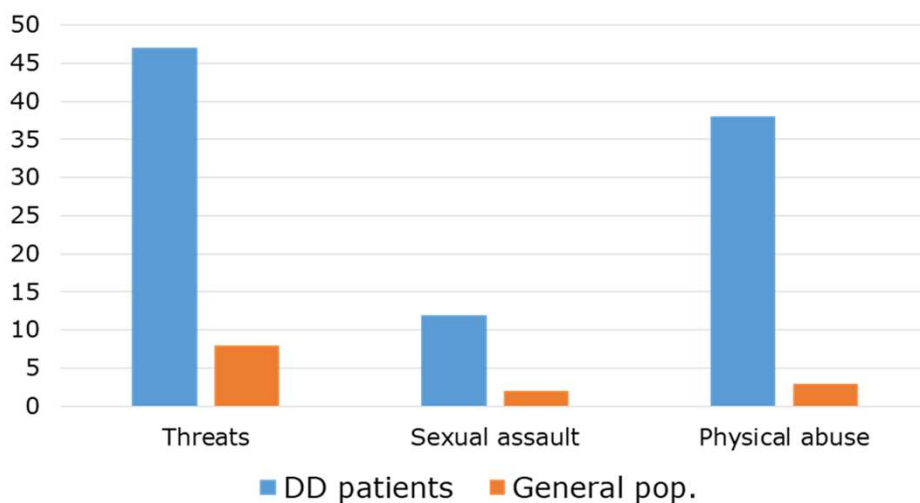
Samenwerking: Antes-YOOUZ, Bascule, Brijder, Curium-LUMC, Lucertis

Hoofdonderzoeker: Drs. Patty van Benthem, prof. Vincent Hendriks

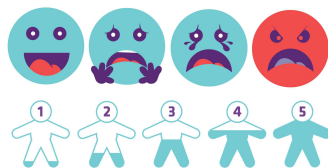
Brijder

Clïënt – Kracht en kwetsbaarheid in de maatschappij

Interventie-onderzoek: verminderen slachtofferschap

- SOS training
- bij dubbel diagnose; pilot en aanpassing met cliënten
- Interventie gericht op het verminderen van slachtofferschap

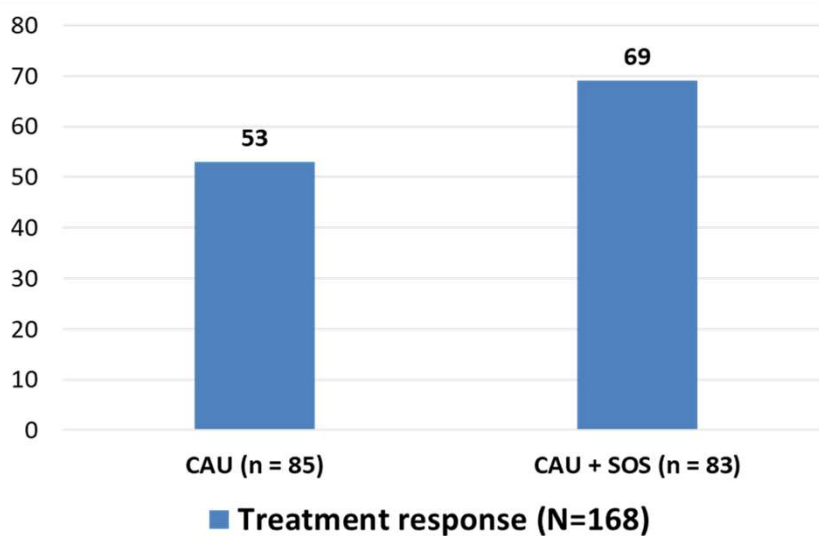

- Emotieregulatie - street skills - sociale vaardigheid
- NWO Geweld tegen Psychiatrische patiënten programma

Resultaten SOS-training vs Care as Usual

www.victimizationresearch.com

Cliënten-herstel perspectief: Recovery pathways

- Internationaal onderzoek in NL, B, UK, naar herstelprocessen bij drugsverslaving
- **Focus:** factoren die bijdragen aan een voortdurend en stabiel herstel van mensen met (een verleden van) problematisch druggebruik
- **Eerste resultaten:**
 - langer in herstel → beter sociaal-maatschappelijk functioneren (woning, werk, opleiding, delinquent gedrag) en minder druggebruik
- Uitvoering: onderzoeksinstituut IVO, Universiteit Tilburg, Universiteit Gent, Sheffield Hallam University, University of Manchester
- <https://www.ivo.nl/recovery-pathways/>

Inzicht perspectief

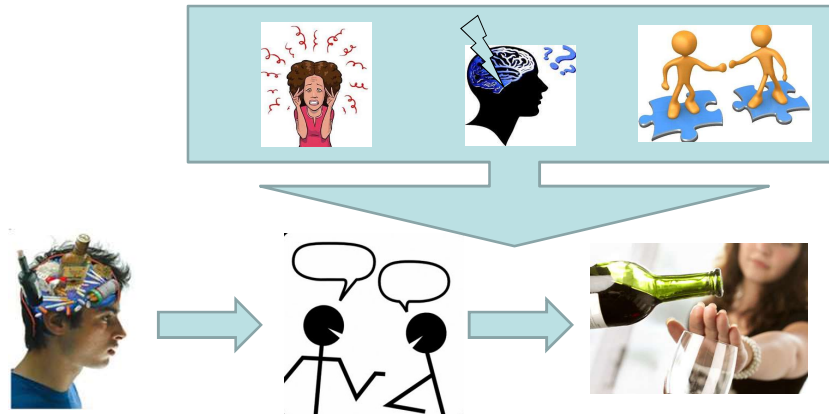
- Een prospectieve studie naar lange termijn beloop van verslaving bij jongeren
 - Verslavingszorg
 - Algemene bevolking
- PARC, AIAR, NISPA, Tranzo
- TRAILS studie, het Zwarte Gat, Windesheim, VKN

Inzicht: wat willen we weten?

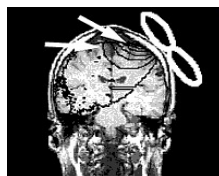

- Wat werkt (beter)?
- Wat werkt voor wie?

Inzicht – Innovatie: Neuromodulatie: Transcraniele magnetische stimulatie (TMS)

- Direct effect
- Gericht effect
- Verschillende instellingen voor verschillend effect
- Beperkt aantal sessies
- Maar: veel nog onbekend:
 - Werkt het bij verslaving?

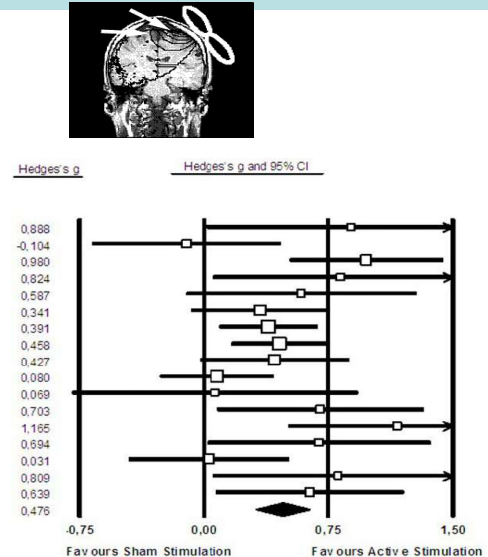
Vermindering van craving door neuromodulatie: een meta-analyse

- Actieve stimulatie van DLPFC vermindert craving meer dan sham stimulatie

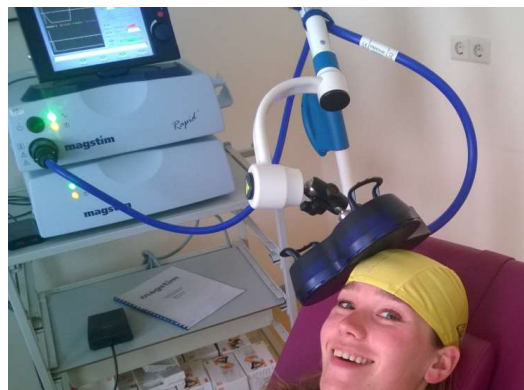
hedge's g: 0.476 $p < 0.001$

- Effect verschilt niet tussen middelen
- Effect verschilt niet tussen links en rechts (maar trend voor rechts)

Jansen, J. M., Daams, J. G., Koeter, M. W., Veltman, D. J., van den Brink, W., & Goudriaan, A. E. (2013). *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*, 37(10), 2472-2480.

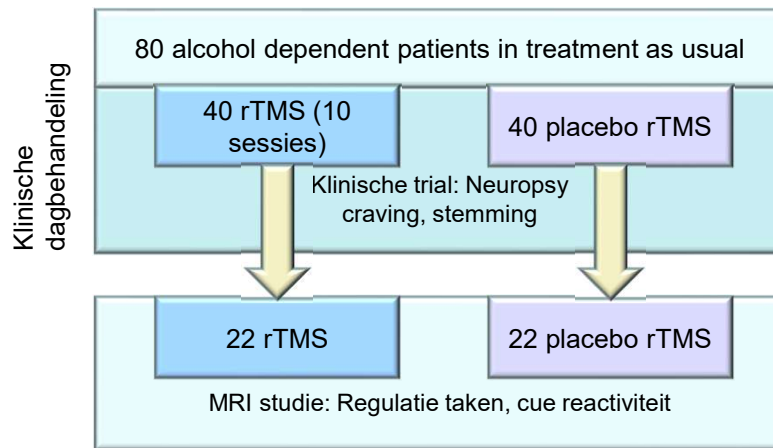

rTMS: een add-on behandelstudie

Verbeteren hersenfuncties → Verminderen craving en terugval

Opzet: add-on rTMS studie (NB 2 trials: AIAR, NISPA)

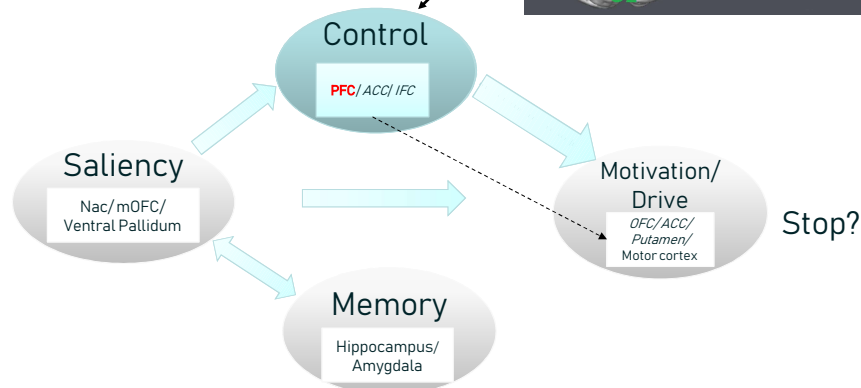
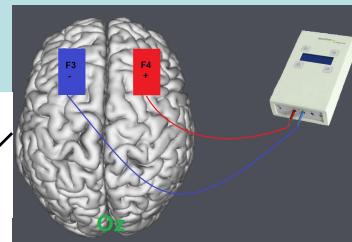
NISPA
Nijmegen Institute for Scientist-Practitioners in Addiction

THE AMSTERDAM INSTITUTE FOR
ADDICTION RESEARCH

tDCS in Cocaine verslaving

Transcranial Direct Current Stimulation (tDCS) verandert hersenactiviteit door elektrische lage prikkels:

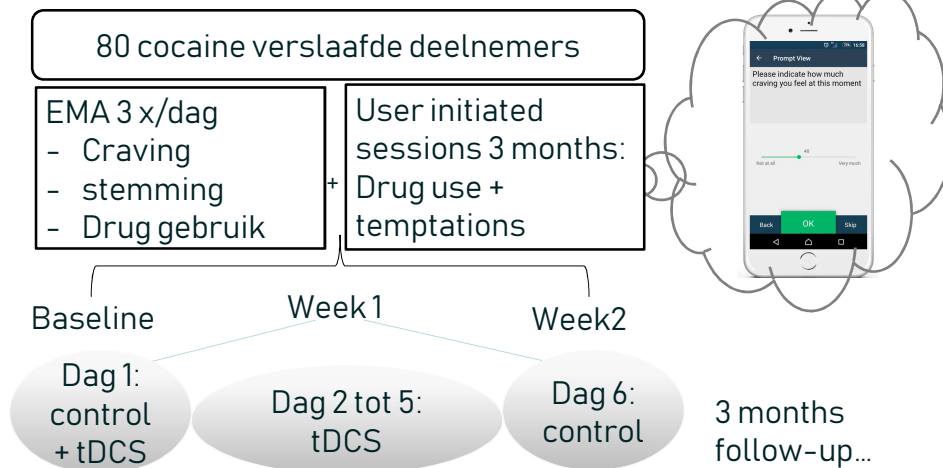
Verveer, I., van der Veen, F., Remmerswaal, D., & Franken, I.H.A. transcranial Direct Current Stimulation in Cocaine Addiction. Erasmus School of Social and Behavioral Sciences, Erasmus University Rotterdam, The Netherlands.

Erasmus
ERASMUS UNIVERSITEIT ROTTERDAM

tDCS bij cocaïne verslaving

- Hypotheses:**
1. tDCS vermindert craving en aantal keren lapse
 2. tDCS verbetert cognitieve controle
 3. Effecten tot 3 maanden follow-up

Inzicht / innovatie: Cannabis-alternatieven bij psychotische patiënten:

online open access: gratis te lezen: <https://t.co/xYdRte2fqj>

Brief report | [Open Access](#)

Acceptance of pharmaceutical cannabis substitution by cannabis using patients with schizophrenia

Jan van Amsterdam , Jojanneke Vervloet , Gerdien de Weert , Victor J. A. Buwalda , Anna E. Goudriaan and Wim van den Brink

Harm Reduction Journal 2018 15:47

<https://doi.org/10.1186/s12954-018-0253-7> | © The Author(s). 2018

Received: 5 June 2018 | Accepted: 4 September 2018 | Published: 20 September 2018

Belang van CBD (cannabidiol)

- CBD “blokkeert” de effecten van THC
 - CBD is niet psychoactief
 - CBD bezit anti-psychotische eigenschappen *
- * Leweke et al. Translational Psychiatry 2, e94 (2012)

Alternatieve joints: pilot gebruik

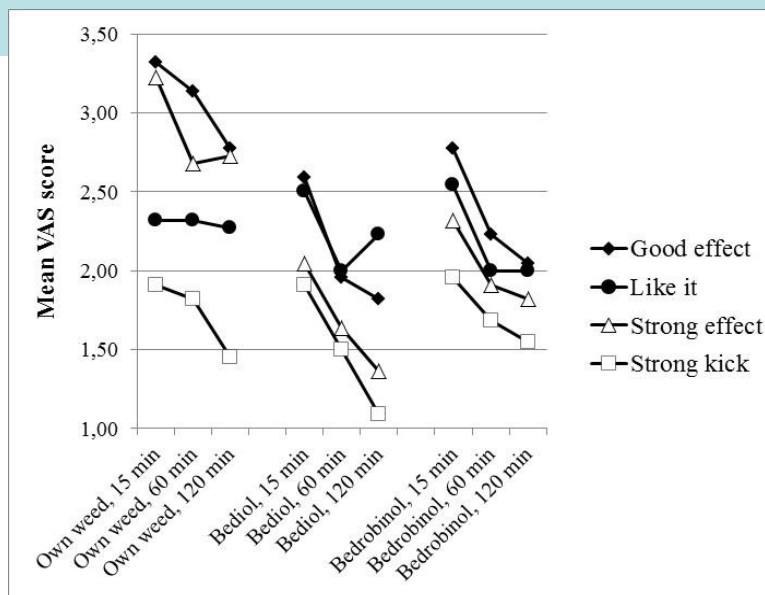
2x 'eigen' : **redelijk veel THC (15%)**

2x Bediol® : **minder THC, meer CBD**

2x Bedrobinol® : **minder THC, geen CBD**

Beoordeling joint (VAS)

Wat kan de behandelaar met de bevindingen?

- Vermoedelijk bevat de cliënt de 'lichtere' cannabis.
- Uitproberen -> kans op een beter klinisch beloop

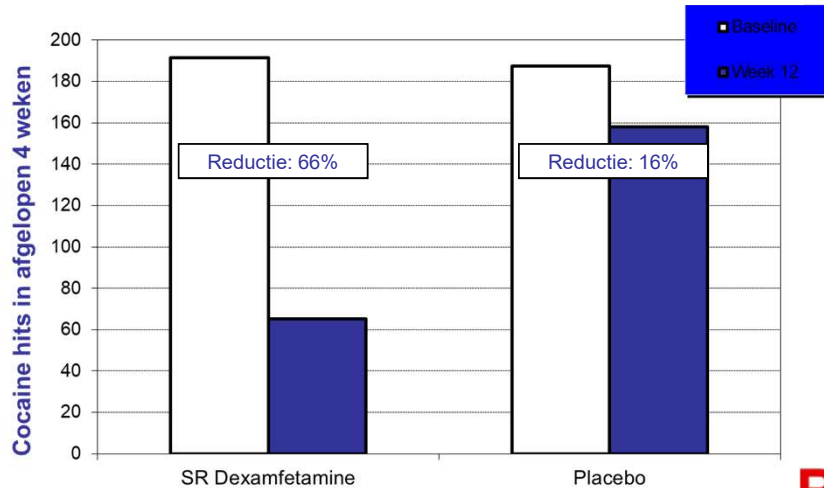
Innovatie in behandeling: farmacologisch

CATCH

Sustained-release dexamfetamine in the treatment of chronic cocaine-dependent patients on heroin-assisted treatment: a randomised, double-blind, placebo-controlled trial

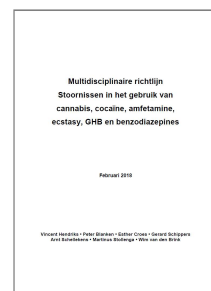
Mascha Nuijten, Peter Blanken, Ben van de Wetering, Bastiaan Nuijen, Wim van den Brink, Vincent M Hendriks

Brijder PG

Innovatie in perspectief

- Client-, inzicht-, behandel-perspectief
 - Perspectieven vullen elkaar aan!
- Innovatie door nieuwe methoden
 - Onderzoek toepassing methodes
 - Door te implementeren (implementatie van klinische trials; implementatie onderzoek)
- Leren en toepassen van bestaande kennis (MDR cannabis, cocaïne, amfetamine, ecstasy, GHB en benzodiazepines)
- Preventie, maatschappelijke interventies

Anneke.Goudriaan@arkin.nl

October 23, 2018
17.00-18.00 hrs - AMC, lecture hall 1
SPINOZA LECTURE, open to all

WHEN RESEARCH FINDINGS HIT THE GLASS WALL:
WHY CAN'T WE GET RESEARCH FINDINGS IN CLINICAL PRACTICE?

Regina Kunz, MD, MSc (Epi)
Professor for Insurance Medicine, Internist, Nephrologist, Clinical Epidemiologist and Head of Ebim, Evidence based Insurance Medicine, Dept of Clinical Research, University Hospital Basel, Switzerland Medical Faculty, University Basel.

The Organization Committee of the SPINOZA CHAIR, set up by the Amsterdam University Association on behalf of the Faculty of Medicine of the University of Amsterdam, has awarded the SPINOZA CHAIR to Professor KUNZ, October 23-25, 2018. Regina Kunz has dedicated her academic career to clinical epidemiology with a focus on research methodologies for patient care and knowledge transfer. She is board member of the GRADE working group and recently initiated the Cochrane field Insurance Medicine. As such her research concentrates on facilitating return to work in people on sick leave, and in critically evaluating independent medical assessments.

Spinoza
LECTURE

Additional events